

Proportioner

Politiken, Bøger 9. september 2000

Proportionssansen, evnen til at skelne mellem vigtigt og uvigtigt, bliver stadig mere uundværlig. Hver eneste dag bombarderes vi med tonsvis af irrelevant information. Samtidig er vi blevet meget opmærksomme på at skellet mellem vigtigt og uvigtigt beror på kulturelle præferencer. Selv torsdagsomvendte postmodernister vil dog nok indrømme, at verdensfreden i en eller anden objektiv forstand er vigtigere end moster Grethes sytøj. Eller at det er proportionsforvrængning at angive en tomats vægt med tre decimaler.

Men i disse underholdningstider synes proportionsforvrængning nærmest at høre til dagens orden. Carsten Jensen leverede i sidste uge et rammende eksempel. Daglig måtte vi i den uge høre om de 118 ulyksalige ofre for ubådshavariet nord for Murmansk. Og medierne svømmede over i forarget fryd over Putins forsømmelige adfærd i denne forbindelse. Jensens pointe var velgørende. Han mindede om at siden Sovjetstyrets kollaps er befolkningstallet faldet med 6 millioner eller, som han skrev, "usynlige ubåde synker mod bunden af havet hver eneste dag". Putins brøde er da snarere at han endnu ikke har lært sig det pinlige knæfald for mediernes proportionsforvrængning.

Som Ole Rasmussen slagfærdigt udtrykte det: "Det er ligesom ikke mediedyrets natur at lave dokumentarudsendelser om sociale problemer i den tredje verden, når det i stedet kan fortælle historien om 118 hvide mennesker, som er spærret inde i en atomdreven konserverdåse på havets bund".

En anden historie fra sidste uge var den om Phillip Morris' generøse honorarer til den hensynsfulde læge og ryger Tage Voss. Lidt pænt sagt kan man vel kalde Tage Voss' adfærd for usmart. Men det er dog ret beset pebernødder i forhold til de enorme beløb lægeverdenen gennem årene har modtaget fra medicinalindustrien. Jeg antyder ikke at disse penge er gået ned i private lommer, men den rene altruisme er vel næppe heller motivet bag de rigelige pengestrømmene. Og det lægelige uddannelses- og behandlingssystemets gennemførte kemofile (kemikalie-elskende) orientering kommer i alt fald ikke medicinalindustrien på tværs - for nu igen at sige det pænt.

Ja, cigaretrøg rummer giftige kemikalier. Man kan dog nok spørge sig selv, hvor mange stoffer der mon ville kunne overleve en så massiv forskningsindsats som den, tobakken har været udsat for. Var det - undskyld sammenligningen - 270 millioner dollars den amerikanske højrefløj brugte på at få knaldet præsident Clinton? Det kunne næsten ikke gå galt.

Personlig tror jeg at forargelse eller kedsommelighed er mindst lige så sundhedsfarligt som cigaretter. Hvad har man f. eks. ikke gennem årene måttet lægge ryg til af passiv kedsomhed. Denne mærkværdige evne nogle mennesker har til at lade uendelige talestrømme udbrede sig gennem rummet uden at disse på noget tidspunkt formår at efterlade sig blot det mindste spor i deres medmenneskers tørstende hjerner. Jeg havde nær sagt giv mig 270 millioner dollars, så skal jeg nok bevise, at det er farligt om ikke for eget så dog for andres helbred at være kedelig.

Hvad jeg prøver at antyde er, at den enorme indsats mod denne ene stakkels usling, tobakken, måske er lidt uproportioneret. Der er desværre frygtelig mange usunde ting i verden, og mange af de værste er nok slet ikke kemikalier.

Gløden der langsomt nærmer sig læberne mens man suger den dræbende men vederkvægende røg ned i lungerne er selvfølgelig en sær afgud at have. Men hvilke andre skrækkelige afguder står mon parat til indtage dens plads?

Sindet har sine egne proportioner. Og før vi får taget dem i ed bør vi dæmpe renselsesiveren.